

# Adakta şart olan nedir?

**Eskişehir'den Özkan Yakar: "Adağın sahih olması için gerekli şartlar nelerdir? Adak kurbanı kesilmeden, nakit para olarak, Kur'ân kursu veya hayır kurumlarına bağışlanabilir mi? İllâki kan dökmek şart mı?"**

Adakta illâki kan dökmek şart değildir.

Fakat kurban adamıysak, kan dökmeyen kurban kesme şansımız yoktur.

Adakta şart olan, ne adamıysak, Allah'a ne söz vermişsek, verdiğimiz söze sadakattir. Allah kurban adamaya bizi mecbur tutmuyor.

Pekâlâ, sadaka da adayabiliriz.

Fakat biz kurban adamıysak, adağımıza sadakat şarttır. Yani kurban keseriz.

Sadaka adamıysak sadaka veririz.

Adak konusu yaptığımız ibadeti yapmayıp, onu başka bir ibadete çeviremeyiz.

Namaz adamıysak namaz kılarız. Oruç adamıysak oruç tutarız. Hac adamıysak hac yaparız.

Meselâ, namaz adamıysak bunu hacca çeviremeyiz.

Yine meselâ, kurban adamıysak bunu sadakaya çeviremeyiz.

Ancak adadığımız ibadeti yerine getirdikten sonra, bir kez de o farklı ibadeti adak konusu yapabiliriz.

Meselâ, adadığımız kurbanı kestikten sonra bir kez de sadaka vermeyi adayabiliriz. Bu defa bu sadakayı Kur'ân Kurslarına veya hayır ve hizmet kurumlarına verebiliriz.

Bir adağın geçerli olması için şu şartlara dikkat edelim:

**1-** Adanan ibadetin cinsinden farz veya vacip bir ibadet bulunmalıdır. Meselâ oruç tutmak, kurban kesmek, namaz kılmak, hacca gitmek, sadaka vermek adanabilir; çünkü her birinin cinsinden farz veya vacip bir ibadet vardır.

Ancak meselâ mevlid okutmak, şeker veya helva dağıtmak, horoz kesmek gibi şeyler adak konusu olamazlar. Çünkü bunların cinsinden farz veya vacip bir ibadet yoktur.

**2-** Adak, kişinin zaten yapmakla yükümlü olduğu bir ibadet olmamalıdır. Meselâ "beş vakit namaz kılayacağım" veya "Ramazan'da bir ay oruç tutacağım" ya da "Kurban bayramında kurban keseceğim.-bir kurban yükümlüsü için-" diye adakta bulunmak geçersizdir.

**3-** Adanan şeyin, yapılması mümkün ve meşrû olmalıdır. Meselâ, mülkiyetinde olmayan bir mal, sadaka olarak vermek üzere adanamaz. Hasta veya yaşlı olduğu

için oruç tutamayan birisi, orucu adak konusu yapamaz. Geçen bir günde namaz kılmak adanamaz; adanırsa da yapmak imkân dışı olduğundan adak geçerli olmaz.

**4-** Adak bizzat ibadet cinsinden olmalıdır. İbadete vesile olan vecibeler, meselâ abdest almak, ezan okumak, mescide gitmek adanamaz.

**5-** Adanan iş, isyan, bid'at, günah ve mâsiyet içermemelidir.

Adak, zamana, mekâna, belli bir paraya, belli bir fakire, belli bir güne hasredilemez. Meselâ; "Allah rızası için, falanca fakire, şu kadar sadaka vereyim" diye adayan birisi; diğer bir fakire, düşündüğünden daha fazla veya daha az bir sadaka verdiğinde bu adağını yerine getirmiş olur. Ya da, "Allah rızası için mezbahada kurban keseyim" diye adayan birisi bu kurbanı başka bir yerde kestiğinde adağı yerine gelmiş olur. Veya, "Camide namaz kılayım" diyen birisi, bu namazı evinde kılabilir.

Mutlak olarak sadaka vermeyi adayan birisi, imkânları nispetinde gönlünün tatmin olacağı bir miktarı sadaka olarak verirse adağını yerine getirmiş olur. Adakta önemli olan, söz verilen ibadetin yapılmasıdır. İbadetin nerede, nasıl ve kimlerle yapıldığı veya yapılacağı önemsiz ayrıntılardır ve adağın konusu değildir.

Mekke fethedildiğinde birisi gelerek Allah Resûlü'ne (asm), Mekke'nin fethedilmesi halinde Mescid-i Aksâ'da namaz kılmayı adadığını söyledi.

Allah Resûlü (asm); "Burada kıl!" buyurdu.

Adam Mescid-i Aksâ'da kılmayı adadığını tekrarladı.

Resûlullah (asm) yine, "Burada kıl!" buyurdu.

Adam sözlerinde ısrar edince de Peygamber Efendimiz (asm); "Sen bilirsin!" buyurdu.1

Adakta, her ibadette olduğu gibi öncelikle Allah'ın rızasını kazanmak gaye edilir. Başka bir ifadeyle adağın Allah rızası için yapılması, olmazsa olmaz şartlarındandır. Aksi halde makbule şayan olmaz. Çünkü ibadetler doğrudan Allah'ın rızasına bakarlar. Adakların, dışarıdan her ne kadar bir şartın sonucu olarak yapıldığı gözükse de, neticesi Allah'ın rızasıdır. Nitekim Bedüzzaman Hazretleri ibadetlerin illetinin dünyevî olarak menfaat sağlamak değil, Allah'ın emrini ifa etmek, neticesinde de Allah'ın rızasını kazanmak olduğunu kaydediyor.2

Adağa şöyle niyet edilir: "Şu işim olduğu zaman Allah rızası için (meselâ) sadaka vermek adağım olsun" Yani birinci plânda amacı Allah'ın rızasını kazanmaktır; o işinin olması ise o ibadeti yapmaya yalnızca adi bir şarttır.

Adakların, Allah'ın takdirini değiştirmediği ve İlâhî takdirin bu şekilde değiştirilemeyeceği kesinlikle bilinmelidir.

Dolayısıyla adakta, şart meydana gelmez ise Allah'a sitem etmeye hakkımız yoktur. Bu, zaten kulluk edebine de aykırıdır.

**Dipnotlar:**

1- Ebû Dâvûd, Eymân, 20.

2- Lem'alar, s. 136.